

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ПРАВОСУДДЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Міжнародне та європейське право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародні та європейські стандарти правосуддя
Викладач (-і)	Башурин Наталія Ярославівна, доктор філософії за спеціальністю 081 Право, доцент кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	Башурин Наталія Ярославівна (0342) 596178
E-mail викладача	Башурин Наталія Ярославівна natalia.bashuryn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/ . Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення даної дисципліни є міжнародні та європейські нормативно-правові акти, що містять положення про стандарти судочинства, котрі мають наднаціональний характер, а також прецедентна практика Європейського суду з прав людини та інших наднаціональних судів.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика міжнародних стандартів правосуддя. 2. Загальна характеристика європейських стандартів правосуддя <p>Навчальна дисципліна «Міжнародні та європейські стандарти правосуддя» вивчається разом із іншими матеріальними та процесуальними галузями права. Вона є теоретичною основою для забезпечення набуття слухачами навчальної дисципліни інтегрованих, поглиблених та системно упорядкованих знань щодо особливостей тлумачення, розуміння і практичного дотримання/застосування міжнародних та європейських стандартів правосуддя.</p> <p>Основними джерелами цієї галузі права виступають Конституція України, Європейська конвенція прав людини, Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», «Основні принципи незалежності судових органів», схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, Європейська хартія про статус суддів, Бангалорські принципи поведінки суддів від 19.05.2006 р., схвалені Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27.07.2006 р. № 2006/23, рішення ЄСПЛ, Цивільний процесуальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кодекс адміністративного судочинства України, Закон України «Про виконавче провадження», та ряд інших законів і підзаконних актів.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни сприяє розумінню ролі і практичного значення стандартів (принципів) судочинства як на міжнародному рівні, так і на національному. Окреслене коло питань є важливим для засвоєння та набуття практичних навичок здобувачами, що навчаються за спеціальністю «Право».</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні та європейські стандарти правосуддя» є вивчення теорії і практики тлумачення і застосування міжнародних і європейських стандартів судочинства.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні та європейські</p>	

стандарти правосуддя» є формування у здобувачів правового світогляду та мислення, оволодіння здобувачами сучасними знаннями в галузі міжнародного і європейського судового захисту прав людини, закріплення необхідних навичок використання міжнародних та європейських правозахисних стандартів та механізмів у своїй практичній діяльності, вміння фахово аналізувати рішення Європейського суду з прав людини та інших наднаціональних судових органів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість:

ПРН1. Визначити переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин, які мають національне чи глобальне значення.

ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання на базі актів національного законодавства України, законодавства ЄС, європейських країн та основоположних принципів міжнародного права.

ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми світового, континентального, державного, регіонального чи локального характеру.

ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю та посиланням на відповідне внутрішнє законодавство, законодавство ЄС та/або інші міжнародні нормативно-правові акти.

Комунікація:

ПРН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло як українською, так і іноземною мовою.

ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів правового значення з розумінням професійного та суспільного контексту.

Правозастосування:

ПРН21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях (вітчизняного, європейського, міжнародного характеру), виокремлювати юридично значущі факти і

формувані обґрунтовані правові висновки державною та іноземною мовою.
 ПРН23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях, які виникли в Україні чи на території інших держав.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	114

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	081 Право	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль 1. Загальна характеристика міжнародних стандартів правосуддя

Тема № 1. Поняття та загальна характеристика правосуддя: теоретичний аспект	2	2	6
Тема № 2. Стандарти правосуддя як основа забезпечення ефективного захисту прав та інтересів людини	2	2	6
Тема № 3. Характеристика міжнародних стандартів правосуддя та їх класифікація	2	2	8
Тема № 4. Забезпечення реалізації міжнародних стандартів у міжнародних судових установах.	-	2	8
Тема № 5. Характеристика реалізації міжнародних стандартів правосуддя в Україні.	2	2	6
Тема № 6. Міжнародно-правове регулювання принципів незалежності суду	2	2	6
Тема №7. Міжнародні стандарти етики та поведінки суддів та їх правове регулювання	-	2	8
Тема №8. Міжнародні стандарти підготовки суддів до зайняття ними посади	2	2	8
Тема №9. Міжнародні стандарти забезпечення суддівського самоврядування	2	2	6

Модуль 2. Загальна характеристика європейських стандартів правосуддя

Тема № 10. Загальна характеристика європейських стандартів правосуддя та їх співвідношення із загальними міжнародними стандартами	2	2	8
Тема № 11. Європейська хартія про статус суддів як базовий міжнародний нормативно-правовий акт, що врегульовує європейські стандарти правосуддя і статусу суддів	2	2	8
Тема № 12. Реалізація європейських стандартів доступу до правосуддя та правової допомоги	2	2	6
Тема №13. Реалізація європейських стандартів ефективного судового процесу	2	2	4
Тема №14. Реалізація європейських стандартів щодо здійснення кримінального правосуддя	2	2	8

Тема №15. Реалізація європейських стандартів виконання судових рішень	2	2	4
Тема №16. Аналіз практики ЄСПЛ щодо реалізації європейських стандартів правосуддя	-	2	8
Тема №17. Міжнародні рекомендації щодо застосування міжнародних та європейських стандартів правосуддя в Україні	4	4	6
	ЗАГ.:	30	36
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf		
Вимоги до письмової роботи	Передбачається виконання 2 письмових модульних контрольних робіт (одна з них виконується на 8-му, а друга – на останньому семінарському занятті) (абз.1 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). На першу письмову модульну контрольну роботу вноситься 2 описових завдання, кожне з яких оцінюється по 5 балів, одне схематичне завдання, яке оцінюється в 3 бали, 2 тестових запитань, які оцінюються по 1 балу і одна задача, яка оцінюється в 5 балів. На другу письмову модульну контрольну роботу вноситься 2 описових завдання, кожне з яких оцінюється по 5 балів, одне схематичне завдання, яке оцінюється в 3 бали, 2 тестових запитань, які оцінюються по 1 балу і одна задача, яка оцінюється в 5 балів. Максимальна кількість балів за кожну письмову модульну контрольну роботу – 20 (пп. 2.4.2.2 МРПОУ).		
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/denna-forma/ , а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25 (пп. 2.4.2.1 МРПОУ).		
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для недопуску (пп. 3.2.2 МРПОУ). Здобувач не допускається підсумкового контролю, якщо впродовж семестру він набрав за всі види робіт менше 25 балів (пп. 3.2.3 МРПОУ).		
Підсумковий контроль	Екзамен. Варіанти завдань на екзамен, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються керівником навчальної дисципліни та затверджуються на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.2.5.1 МРПОУ).		

	<p>Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів), балу за письмові модульні контрольні роботи (максимально 20 балів), балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.4.2.3 МРПОУ) та балу за екзамен (максимально 50 балів) (пп. 2.4.1-2.4.2 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.4.2.4-2.4.2.6 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів.</p>
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмових модульних контрольних робіт) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види індивідуальних завдань та інструкції щодо їх виконання знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://ksud.pnu.edu.ua/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universitytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. пп. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. пп. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Саленко О.В. Гармонізація законодавства України про судоустрій і статус суддів із міжнародними стандартами: монографія. Київ: Алерта, 2016. 174 с.;
2. Наливайко Л.Р., Степаненко К.В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

3. Правова доктрина України: у 5 т. / Ю.П. Витяк, Ю.Г. Барабаш, М.П. Кучерявенко та ін. ; за заг. ред. Ю.П. Витяка. Харків : Право, 2013. Т. 2: Публічно-правова доктрина України. С. 257.
4. Назаров І.В. Судові системи країн Європейського Союзу та України: генезис та порівняння: монографія. Харків: Фінн, 2011. С. 340–361.
5. Бринцев В.Д. Стандарти правової держави: втілення у національну модель організаційного забезпечення судової влади: монографія. Харків: Право, 2010. С. 54.
6. Конституція України із змінами, внесеними згідно із законами. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст. 260.
8. Інформація щодо виконання рішень Європейського Суду з прав людини у справах проти України. URL: <https://minjust.gov.ua/m/informatsiya-schodo-vikonannya-rishen-evropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini-u-spravah-proti-ukraini>
9. Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
10. Бангалорські принципи поведінки суддів від 19.05.2006 р., схвалені Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27.07.2006 р. № 2006/23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995>

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в наступному навчально-методичному посібнику, розміщеному на сайті кафедри судочинства <https://ksud.pnu.edu.ua/denna-forma/>:

1. **Башурин Н. Я.** Міжнародні та європейські стандарти правосуддя. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної форми навчання. Івано-Франківськ. Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. 70 с.

Викладач

_____ **Н.Я. Башурин**